

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI	
1.2 Facultatea	ISTORIE SI FILOSOFIE	
1.3 Departamentul	FILOSOFIE	
1.4 Domeniul de studii	FILOSOFIE	
1.5 Ciclul de studii	LICENTA	
1.6 Programul de studiu / Calificarea	FILOSOFIE/FILOSOFIE	

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	RETORICA						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect.dr. Maței Ștefan						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect.dr. Maței Ștefan						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Op.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutoriat					
Examinări					
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					
3.8 Total ore pe semestru					42 fiz.
3.9 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarele pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C6.2 Identificarea, înțelegerea și respectarea valorilor, opiniilor, nevoilor, sentimentelor altor persoane sau culturi</p> <p>C6.3 Aplicarea tehnicilor de rezolvare a problemelor interumane și interculturale (gestionarea situațiilor de criză, negocierea și medierea conflictelor, justificare, consiliere etică și filosofică)</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - abilitatea de a comunica oral și scris în propria limbă, utilizând corect terminologia specifică Retoricii și Filosofiei; - competențe în cercetarea documentativă și utilizarea computerului în căutarea de informații bibliografice în domeniul Retoricii, precum și în redactarea de texte (scris academic).

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul propune o analiză sistematică a fenomenului retoricii, în principal din perspectivă filosofică, dar urmărind și perspective științifice (antropologică, sociologică, psihologică), având ca obiectiv familiarizarea studenților cu principalele teorii clasice, dar și cu teoriile moderne sau post-moderne ale retoricii. Cursul propune și o perspectivă critică asupra valorilor culturii contemporane, căutând să familiarizeze studenții cu modelul critic al pluralismului (cultural, social, politic) din perspectivă retorică.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - utilizarea în mod adecvat a conceptelor analitice majore din sfera Retoricii: retorică, elocință, argumentare, opinie, clasicitate, modernitate și postmodernitate retorică; - perceperea dimensiunii istorice a retoricii și a limbii și a diversității interpretărilor filosofice; - dezvoltarea capacității de autoevaluare a propriului discurs și a propriilor opinii - dezvoltarea maximală a capacității de comunicare interpersonală la nivelul discursului vorbit - abilitatea de percepere a dimensiunii comunicative și lingvistice a fiecărei forme de discurs filosofic - dezvoltarea abilității de a distinge între numeroasele perspective teoretice - antropologice, sociologice, filosofice - care sunt implicate în studierea retoricii; - dezvoltarea abilității de a descrie particularitățile retoricii clasice în raport cu cele ale retoricii moderne și postmoderne; - formarea unei raportări conștiente - în context profesional și în viața cotidiană - la diferențele între diferitele forme de discurs (umanist, științific, politic, cotidian); - formarea unei atitudini specific pluraliste în înțelegerea cadrului sistemelor politice democratice; - formarea unei atitudini conștiente și responsabile față de propriul discurs și față de

propriile opinii, în final, fata de consecintele acestora

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. DEFINIREA RETORICII. Originea și evoluția conceptului de „retorică”. Tipuri de definiții ale retoricii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
2-3. SOFIȘTII. Sofistica secolului V î.H. Retorică, adevăr și opinie. <i>Logos</i> și putere. Umanismul sofistilor antici. Neosofistica și provocările contemporane: relativism, perspectivism, scepticism contemporan, construcționism social.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
4-5. RETORICĂ ȘI DEMOCRAȚIE. Rolul oratoriei politice în Atena secolului V î.H.. Tucidide. Aristofan și critica populară a retoricii politice și filosofice. Relevanța retoricii în democrațiile contemporane.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
6-7. EDUCAȚIA RETORICĂ. Isocrate, Cicero, Quintilian. Începuturile educației umaniste în Antichitate. Laitmotivul oratorului ideal.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
8-9. RETORICĂ ȘI FILOSOFIE. Dezbateri filosofice antice și contemporane asupra naturii și obiectului retoricii (Platon, Aristotel, Quintilian, Chaim Perelman, Kenneth Burke).	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
10-13. RETORICĂ ȘI HERMENEUTICĂ. Istoricul relației retorică-hermeneutică: Antichitate, Evul Mediu, Renaștere, Modernitate.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
14. RETORICĂ ȘI UMANISM. Sintează a relației istorice dintre retorică și umanism.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	

BIBLIOGRAFIE

1. BIBLIOGRAFIA OBLIGATORIE:

ARISTOTEL, *Retorica*, Editura IRI, București, 2004

AUGUSTIN, *De doctrina christiana*, Editura Humanitas, București, 2002;

BANU, Ion & PIATKOWSKI, Adelina (coord.), *Filosofia greacă până la Platon*, vol. II, partea a 2-a, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984

FLORESCU, Vasile, *Retorica și neoretorica*, Editura Academiei, București, 1973;

GADAMER, H. G., *Adevăr și metodă*, Editura Teora, București, 2001;

MARIN, Andrei, *Pagini alese din oratorii grece*, vol. 1 (Andocide, Lisias, Isocrate) (Antologie, note biografice și traducere de Andrei Marin. Prefață și note explicative de Maria Marinescu-Himu), Editura pentru Literatură,

București, 1969 (BPT)

MARIN, Andrei, *Pagini alese din oratorii greci*, vol. 2 (Demostene, Eschine, Licurg) (Antologie, note biografice și traducere de Andrei Marin. Prefață și note explicative de Maria Marinescu-Himu), Editura pentru Literatură, București, 1969 (BPT)

NIETZSCHE, Friedrich, *Despre adevăr și minciună în sens extramoral*, în: *Opere complete II*, Editura Hestia, Timișoara, 1998;

PERELMAN, Chaïm & Olbrechts-Tyteca, L., *Tratat de argumentare. Noua retorică* (Traducere și index analitic de Aurelia Stoica), Editura Universității „AIC”, Iași, 2012

PLATON, *Gorgias*, în: *Opere I* (traducere de Alexandru Cizek), Editura Științifică, București, 1975

PLATON, *Phaidros*, în: *Opere IV* (traducere, lămuriri preliminare și note de Gabriel Liiceanu), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983

QUINTILIAN, *Arta oratorică* (Traducere, studiu introductiv, tabel cronologic, note, indici de Maria Hetco), vol. 1-3, Editura Minerva, București, 1974 (BPT)

2. BIBLIOGRAFIA SUPLIMENTARĂ:

Titluri în limba română:

ACSAN, Ion, *Legende mitologice* (Antologie, prefață și note de Ion Acsan), Editura Albatros, București, 1972

ARENDDT, Hannah, *Condiția umană*, Editura Idea, Cluj, 2008

ARISTOFAN, *Teatru (Pacea, Păsările, Broaștele, Norii)*, ESPLA, București, 1956

BERNAYS, Edward L., *Cristalizarea opiniei publice* [1923], București: Comunicare.ro, 2003

CICERO, *Opere alese*, vol. 1-3, Editura Univers, București, 1973

HABERMAS, J., *Etica discursului și problema adevărului*, Editura ART, București, 2008

LARSON, C. U., *Persuasiunea. Receptare și responsabilitate*, Editura Polirom, Iași, 2003;

LE BON, Gustave, *Psihologia mulțimilor* [1896], trad. Mariana Tabacu, Ed. Antet

LIPPMANN, Walter, *Opinia publică* [Public Opinion, 1922], București: Comunicare.ro, 2009

PETRE, Zoe, Lițu, Alexandra, Pavel, Cătălin (coordonatori), *Dicționar de mitologie greco-romană*, Editura Corint, București, 2011

PLATON, *Opere V* (Traducere, interpretare, lămuriri preliminare, note și anexă de Andrei Cornea), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986

PLATON, *Opere VI* (Traduceri, lămuriri preliminare și note: *Parmenide* Sorin Vieru. *Theaitetos* Marian Ciucă.

Sofistul Constantin Noica. *Omul politic* Elena Popescu), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989

RYBACKI, K. C. & RYBACKI, D. J., *Introducere în arta argumentării. Manualul profesorului și compendiu de texte*, Editura Polirom, Iași, 2004;

SĂLĂVĂSTRU, Constantin, *Critica raționalității discursive*, Editura Polirom, Iași, 2001;

SĂVULESCU, S., *Retorică și teoria argumentării*, Editura Comunicare.ro, București, 2004;

TARDE, Gabriel, *Opinia și mulțimea* [1901], București: Comunicare.ro, 2007

TUCIDIDE, *Războiul peloponesiac*, Editura Științifică, București, 1966

TUȚESCU, M., *L' Argumentation. Introduction a l' etude du discours*, Editura Universității din București, București, 1998.

Titluri în limba engleză:

ARENDDT, Hannah, *The Human Condition*, University of Chicago Press, Sixtieth Anniversary Edition, 2018

ARISTOPHANES, *The Complete Plays of Aristophanes*, Bantam Books, NY, 1962

ARISTOTLE, *The Art of Rhetoric* (Collins Classics), Harper Press, 2012

ARISTOTLE, *The Art of Rhetoric* (Translated by Robin Waterfield. With an Introduction and Notes by Harvey Yunis), Oxford World's Classics, 2018

BIZZELL, Patricia & Herzberg, Bruce (Eds.), *The Rhetorical Tradition: Readings from Classical Times to the Present*, Bedford Books, Boston, 1990

CHERWITZ, Richard A. (Ed.), *Rhetoric and philosophy*, Lawrence Erlbaum, Hillsdale, NJ, 1990

CICERO, Marcus Tullius, *Cicero's Orations* (Transl. Charles Duke Yonge) (Dover Thrift), Dover Publications, NY, 2018

[CICERO], *Rhetorica ad Herennium* (Translated by Harry Caplan) (Loeb Classical Library)

CICERO, *On Invention. Best Kind of Orator. Topics* (Translated by H. M. Hubbell) (First Published 1949) (Loeb Classical Library)

CICERO, *On the Orator (Book 1-2)* (Translated by E. W. Sutton & H. Rackham), (Loeb Classical Library)

CICERO, *On the Orator (Book 3). On Fate. Stoic Paradoxes. Divisions of Oratory* (Translated by H. Rackham) (Loeb Classical Library)

DEMOSTHENES, *Selected Speeches* (A New Translation by Robin Waterfield), Oxford World's Classics, 2014

DILLON, John & Gergel Tania, *The Greek Sophists* (Translated and with an Introduction and Notes by John Dillon

and Tania Gergel), London: Penguin Books, 2003
 GRASSI, Ernesto, *Rhetoric as Philosophy: The Humanist Tradition*. Carbondale: Southern Illinois University Press, 2001
 HABINEK, Thomas (Ed.), *Ancient Rhetoric from Aristotle to Philostratus*, Penguin Books, 2017
 HESIOD, *Theogony and Works and Days* (Translated with an Introduction and Notes by M. L. West), Oxford World's Classics, 2008
 HOMER, *The Homeric Hymns* (Translated with an Introduction and Notes by Michael Crudden), Oxford World's Classics, 2008
 HOMER, *The Iliad* (Translated by Robert Fagles), Penguin Classics, 1991
 HOMER, *The Odyssey* (Translated by Robert Fagles), Penguin Classics, 1997
 ISOCRATES, vol. I (With an English Translation by George Norlin. Discourses: *To Demonicus; To Nicocles; Nicocles or the Cyprians; Panegyricus; To Philip; Archidamus*), Harvard UP, Cambridge & London, First published 1928 (Loeb Classical Library)
 ISOCRATES, vol. II (With an English Translation by George Norlin. Discourses: *On the Peace; Areopagiticus; Against the Sophists; Antidosis; Panathenaicus*), Harvard UP, Cambridge & London, First published 1929 (Loeb Classical Library)
 ISOCRATES, vol. III (With an English Translation by Larue Van Hook. Discourses: *Evagoras; Helen; Busiris; Plataicus; The Team of Horses; Trapeziticus; Against Callimachus; Aegineticus; Against Lochites; Against Euthynus*. Letters: *To Dionysius; To Philip I; To Philip II; To Antipater; To Alexander; To the Children of Iason; To Timotheus; To the Rulers of the Mytilenaeans; To Archidamus*), Harvard UP, Cambridge & London, First published 1945 (Loeb Classical Library)
 KENT SPRAGUE, Rosamond (Ed.), *The Older Sophists*, Hackett, Indianapolis, 2001
 PLATO I, *Euthyphro. Apology. Crito. Phaedo. Phaedrus* (With an English Translation by Harold North Fowler), Harvard UP, Cambridge, London (Loeb Classical Library)
 PLATO III, *Lysis. Symposium. Gorgias* (With an English Translation by W. R. M. Lamb), Harvard UP, Cambridge, London (Loeb Classical Library)
 SLOANE, Thomas (Ed.), *Encyclopedia of Rhetoric*, Oxford: Oxford UP, 2001
 THUCYDIDES, Richard Crawley (transl.), *History of the Peloponnesian War* (Dover Thrift), Dover, 2017

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Seminar – săpt. 1. Tematica: prezentarea disciplinei, a obiectivelor, programarea și organizarea activităților și prezentarea modalităților de evaluare pe parcursul semestrului și finală.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	
Seminar – săpt. 2. Tematica: DEFINIREA RETORICII.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	
Seminar – săpt. 3-4 Tematica: SOFIȘTII.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	
Seminar – săpt. 5-6 Tematica: RETORICĂ ȘI DEMOCRAȚIE.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	
Seminar – săpt. 7-8 Tematica: EDUCAȚIA RETORICĂ.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	

Seminar – săpt. 9-10 Tematica: RETORICĂ ȘI FILOSOFIE.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	
Seminar – săpt. 11-13 Tematica: RETORICĂ ȘI HERMENEUTICĂ.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	
Seminar – săpt. 14 Tematica: RETORICĂ ȘI UMANISM.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia - comentariu text, dezbateri	

Bibliografie

Seminar – săpt. 1. **Tematica:** prezentarea disciplinei, a obiectivelor, programarea și organizarea activităților și prezentarea modalităților de evaluare pe parcursul semestrului și finală.

Seminar – săpt. 2. **Tematica:** DEFINIREA RETORICII.. **Bibliografie:** Quintilian, *Arta oratorică*, vol. 1, cartea a II-a, cap. XV–XXI, Editura Minerva, București, pp. 180-222. Vasile Florescu, *Retorica și neoretorica*, Editura Academiei, București, 1973, pp. 21-53. *Aplicații*

Seminar – săpt. 3-4. **Tematica:** SOFIȘTII. **Bibliografie:** Platon, *Gorgias*, în: Platon, *Opere I*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1974. *Aplicații*

Seminar – săpt. 5-6 **Tematica:** RETORICĂ ȘI DEMOCRAȚIE. **Bibliografie:** Demostene, „Discursuri politice” (*Filipica întâia, Olintica întâia, Olintica a doua, Olintica a treia, Filipica a doua, Asupra situației din Chersones, Filipica a treia*); „Discursuri judiciare” [*Împotriva legii lui Leptines* (fragmente), *Împotriva lui Midias* (fragmente), *Asupra ambasadei necredincioase* (fragmente), *Pentru coroană* (fragmente)], în: *Pagini alese din oratorii greci*, vol. 2, 1969, pp. 9-148; 149-230. *Aplicații*

Seminar – săpt. 7-8 **Tematica:** EDUCAȚIA RETORICĂ. **Bibliografie:** Isocrate, *Panegiric* (fragmente), *Elogiul lui Evagoras, Asupra schimbului de bunuri* (fragmente), *Busiris*, în: *Pagini alese din oratorii greci*, vol. 1, 1969, pp. 123-233. *Aplicații*

Seminar – săpt. 9-10 **Tematica:** RETORICĂ ȘI FILOSOFIE. **Bibliografie:** Platon, *Phaidros*, în: Platon, *Opere IV*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, pp. 462-484; Aristotel, *Retorica*, I, 1; 3, în: Aristotel, *Retorica*, Editura IRI, București, 2004, pp. 83-91, 101-105. Perelman, Chaïm & Olbrechts-Tyteca, L., *Tratat de argumentare*, pp. 11-83. *Aplicații*

Seminar – săpt. 11-13 **Tematica:** RETORICĂ ȘI HERMENEUTICĂ. **Bibliografie:** Augustin, *De doctrina christiana*, Editura Humanitas, București, 2002, pp. 275-287, 357-377; Friedrich Nietzsche, *Despre adevăr și minciună în sens extramoral*, în: *Opere complete II*, Editura Hestia, Timișoara, 1998, pp. 557-566. *Aplicații*

Seminar – săpt. 14 **Tematica:** RETORICĂ ȘI UMANISM. H. G. Gadamer, *Adevăr și metodă*, Editura Teora, București, 2001, pp. 527-539; 558-575. *Aplicații*

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de

prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	-însușirea cunoștințelor predate la curs; -capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	-asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniul filosofiei; -însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Examen scris la sfârșitul semestrului (sesiune)	66% din nota finală
10.5 Seminar/laborator		Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului – verificare orală-cât și în timpul examinării finale	33% din nota finală
	-însușirea cunoștințelor predate la curs; -capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
10.6 Standard minim de performanță			
<p>- Curs / Examen: Elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă sau la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale Retoricii</p> <p>- Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat);</p> <p>Examen final: elaborarea unui comentariu de text</p> <p>Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.</p>			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....